

Skog & Ekonomi

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

”

Jag bedömer att ett förändrat skogsbruk är en nödvändighet.”

Urban Nilsson
Professor i skogsskötsel, SLU

Kraftiga prisfall på trävaror

Den tidigare glödheta trävarumarknaden har vänt med besked. Gör-Det-Själv marknaden svalnade först med sänkta priser på bl.a. tryckimpregnerat. Nu signalerar även proffssegmentet en avmattning i byggandet. Från vårens skyhoga prisnivåer har sågverken sett prissänkningar med 20-40 % beroende på sortiment och marknad. Sågverkens lager ökar och flera företag drar nu i bromsen för att anpassa produktionen till ett avvaktande köparkollektiv. Det ryska virket som hittills hittat ut på marknaden försvinner nu och bortfallet av dessa volymer skulle kunna hjälpa läget för sågverken. Läs artikel sid 8.

Energiprischocken pressar Europas pappersproducenter – svensk industri i bättre sits

Europeiska pappersproducenter utan egen massaproduktion träffas nu av extrema energipriser. De flesta nordiska pappersproducenterna har däremot en integrerad massaproduktion som i sig genererar egen energi. Detta ger svenska producenter en bättre sits i en för övrigt stark massa- och papperskonjunktur. Läs temaartikel sid 6.

Anpassa ditt skogsbruk till ett förändrat klimat

Mycket talar för att vi behöver anpassa vår skogsskötsel till ett förändrat klimat för att skogen skall må väl även i framtiden. Vi ser framför oss ett mer variationsrikt skogsbruk som blir svårare, dyrare men kanske också roligare för den intresserade skogsägaren. Läs vår temaartikel. sid 2

2 Temaartikel:

- Vägen mot ett skogsbruk anpassat till ett förändrat klimat

6 Temaartikel:

- Nordisk pappersindustri kan bli vinnare i energikrisens spår

7 Massamarknaden

- Början på slutet för massans rekordcykeln?

8 Trävarumarknaden

- Trävarupriserna faller markant

9 Timmer & Massaved

- Massaveden drar medan timmret mattas av

10 Råd till skogsägarna

- Ypperligt tillfälle att avverka

11 Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

- Peter Nilsson, Bergs Timber "Vi ser nu ett ordentligt fall i efterfrågan och priser på trävaror"

12 Fastighetsmarknaden

- Fantasipriser på skogsmark – men visar bostäderna vägen?

13 Ränta & Valuta

- Aggressiv men kortlivad höjningscykel hos Riksbanken

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/skog-och-lantbruk

Temaartikel: Vägen mot ett skogsbruk anpassat till ett förändrat klimat

Ingen kan längre blunda för den klimatomställning vi redan nu ser effekter av. Mycket talar för att vi måste göra justeringar i vår skogsskötsel för att skogen skall må väl även i ett framtida, förändrat klimat. Vi ser framför oss ett mer variationsrikt skogsbruk. Detta skogsbruk blir svårare, dyrare och sannolikt roligare för den intresserade. Vi fördjupar oss i frågan i denna temaartikel.

Taxonomi och ett förändrat skogsbruk

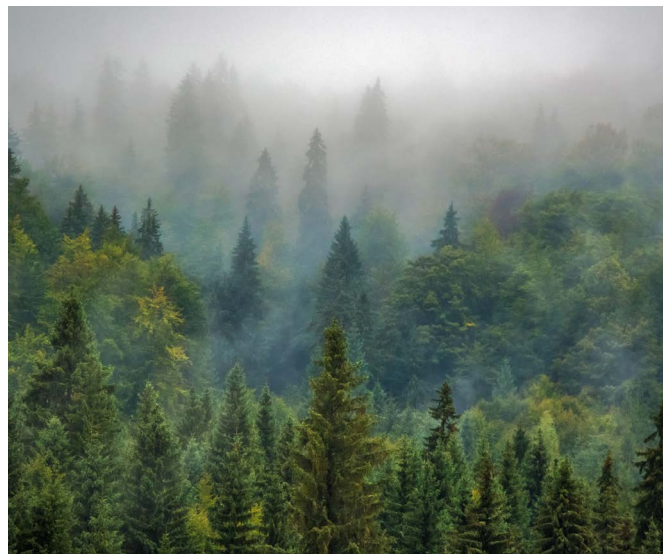
Taxonomi är ett regelverk, under framtagande av EU-kommissionen, där målet är att styra investeringar och kapital mot hållbara verksamheter i syfte att nå Parisavtalet om en temperaturökning väl under 2° Celcius. Taxonomi skall avgöra om en verksamhet är hållbar och vad som krävs för att definieras som hållbar. Kommissionen har fokuserat på de verksamheter som man anser påverkar klimat och miljö mest. Skogsbruket är en av dessa verksamheter. Det är inte svårt att kritisera Taxonomi och arbetet kring den, vilket vi gjort i tidigare nyhetsbrev. I detta nummer försöker vi förklara hur den är tänkt att fungera och vilka val skogsägaren kan göra.

Taxonomi kan få stor betydelse för svenska skogsägare. Den viktigaste effekten skulle kunna bli om den virkesköpande industrin kräver ett "Taxonomi-godkänt" skogsbruk för att betala maximalt pris för virket. En annan effekt är om "Taxonomi-godkända" skogsägare premieras med lägre låneränta hos bankerna. Enligt EU skall implementeringen av taxonomi för skogsbruk ske redan under 2022. Vi tror att det kan ta tid innan skogsägare, virkesköpare och finansärer hittar en praktiskt fungerande modell och uppföljning till detta system. Vi tror också att "Taxonomi-godkännandet" i mångt och mycket kommer att likna en typ av certifiering.

Taxonomi är uppdelad i sex hållbarhetsmål med olika regelsystem, där nr 1, 2 och 6 påverkar skogsbruket mest, medan 4 blir viktig för skogsens produkter.

1. Begränsning av klimatförändringar
2. Anpassning till klimatförändringar
3. Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser
4. Övergång till cirkulär ekonomi
5. Förebyggande och begränsning av miljöförurening
6. Skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem

För att bli "Taxonomi-godkänd" krävs det att skogsägaren bidrar väsentligt ("contributing substantially") till ett av målen och samtidigt inte orsakar någon betydande skada ("significant harm") på något av de övriga målen.

Detta innebär att du som skogsägare i nuläget har två huvudvägar att "väsentligt" ändra ditt skogsbruk och bli "Taxonomi godkänt". Alternativ 1. *Begränsa klimatförändringen*: dvs, helt enkelt lagra in mer kol i din skog. Kraftigt förenklat, genom att antingen öka tillväxten och/eller minska avverkningen och låta skogen stå, dvs förlänga omloppstiden. Alternativ 2. *Anpassning till klimatförändringar*: genom ett anpassat skogsbruk göra att din skog blir mer motståndskraftig mot ett förändrat klimat.

Ökad kolinlagring – det mest diskuterade alternativet

Skogsdebatten domineras av Alternativ 1. med ökad kolinlagringen i skogen. Modellen förespråkas av flera olika läger med helt olika syften. Delar av naturvårdslobbyn ser exempelvis detta som ett sätt till ökad avsättning av skog för att öka mängden äldre skogar. Andra ser en väg till ökad skogsproduktion genom åtgärder som exempelvis gödsling, växtförädling, plantering av åkermark, etc. Ökad kolinlagring kan också ha ekonomiska incitament, där markägaren ges möjlighet att sälja så kallade kolinlagringsrätter eller kolkrediter. (Läs Skog & Ekonomi nr4 2021)

Från enskilda skogsägare hör vi ofta en tveksamhet till ett skogsbruk fokuserat på ökad kolinlagring, med kommentarer som: - Om man slutar att avverka så sågar man ju av den gren man sitter på. Då minskar möjligheterna till förnyelsebara produkter och vi själva riskerar minskade investeringar och nedläggningar av vår inhemska skogsindustri.

En annan aspekt som man kan fundera på är om Sverige, ett av de länder som ökat sitt virkesförråd mest i hela världen under de senaste hundra åren, skall driva på för en ytterligare volymökning. Detta mål kanske borde passa bättre i de delar av Europa där man är i början av en återbeskogning.

Urban Nilsson
Professor i skogsskötsel
vid SLU

Jag bedömer att ett förändrat skogsbruk är en nödvändighet. Att vi skall fortsätta höja tillväxten är en stor utmaning. Skogstillväxten i Norden har faktiskt sjunkit något sedan 2014. Jag tror vår främsta uppgift blir att undvika allt för mycket skador i framtiden. Det finns en sjukdomsinsikt i det svenska skogsbruket och den är högre ju längre söderut man kommer. I Skåne har man sedan länge insett nödvändigheten med ökad diversifiering i skogsskötseln.

Skog anpassad till klimatförändringen.

Det vi skall fokusera på i detta nyhetsbrev är Alternativ 2, där skogsägarens mål är att bruka fram skogar som är bättre anpassade till en ny klimatsituation. Kanske går detta att göra med en bibehållen eller ökad tillväxt och inlagring. Eller möjligen skall vi vända på frågan. Det kanske blir omöjligt att bibehålla tillväxten, om vi inte anpassar våra skogar till ett framtida klimat. Barkborresituationen i Centraleuropa och Sydsverige har nog gett många skogsägare en tankeställare. Ett förändrat klimat indikerar ökad risk för stormskador, sjukdomar och skadegörare.

Diversifiering ett nyckelord för att minska risken i framtidens skogar

När man studerar vilka åtgärder som bör göras för att åstadkomma skogar som är mer anpassade till ett förändrat klimat kommer ordet DIVERSIFIERING ständigt upp. Med större variation minskar man risken generellt och skapar skogar med ökad motståndskraft mot yttre faktorer. I finanssektorn är detta en självklarhet, för att dra en udda parallell. I en värdepappersportfölj strävar förvaltaren efter att skapa en väl

avvägd mix av obligationer och aktier, att sprida aktieägandet över flera branscher och att ha bolag med olika karaktär i respektive bransch. Allt i syfte att nå högsta tillväxt till lägsta risk. Man kan dra paralleller till skogsbrukets ensidiga fokus på gran i Sydsverige. Det hade sannolikt aldrig hänt om en pensionsförvaltare hade fått bestämma. Ett förödande upplägg i alla övriga delar, men när det gäller granfrågan hade pensionsförvaltaren slagit larm. – Risken är för hög, vi måste ta en minskad tillväxt för att få ned risken.

Stora och små förändringar mot en lägre risk och högre motståndskraft

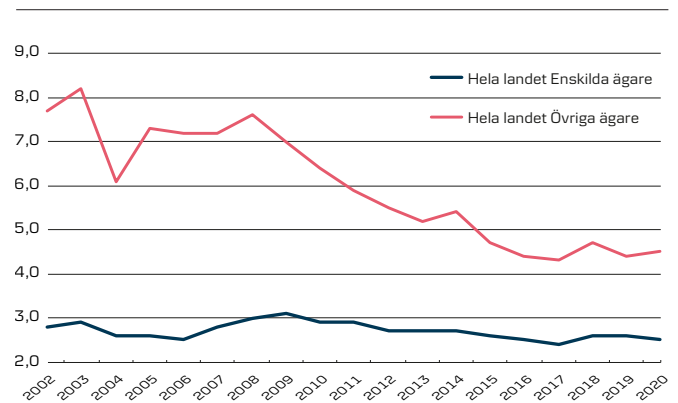
Vilka åtgärder är det skogsägarna kan göra för att anpassa sina skogar? Vi har försökt välja ut några av de viktigaste och samtidigt belysa kostnadsfrågan*.

1. Minskad hyggesstorlek och större anpassning till terrängen.
2. Ökad ståndortsanpassning, på micronivå, med fler trädslag
3. Plantor anpassade till ett förändrat klimat
4. Högre lövinblandning generellt i bestånden
5. Ökad andel självföryngring på lämpliga marker
6. Hyggesfritt, på lämpade marker med rätt trädslag och skötselstrategi
7. Färre ingrepp och kortare omloppstid i vissa bestånd

Minskad hyggesstorlek och större anpassning till terrängen

Vår bedömning är att hygget kommer dominera nordiskt skogsbruk för mycket lång tid framöver. Hyggesbrukets modell är en beprövad och exceptionellt framgångsrik modell att föryngra skog i det boreala barrskogsbältet. Men! Vi kommer att få se mindre men framförallt mer oregelbundna hyggen framöver. Detta även om hyggesstorleken har minskat successivt under senare år, se figur 1. Anpassningen efter topografi, markfuktighet, etc. kommer att öka på framtidens hyggen. Även ambitionen att undvika hyggen kant-i-kant ökar. Kostnad: Både energi-åtgång och kostnader ökar med fler flyttar- och transporter. Hur mycket? Frågan är, förvånansvärt nog, dåligt utredd. Det pågår studier hos enskilda företag hur man effektivt minskar hyggesstorleken. Med högre andel hyggeskanter ökar sannolikt även andelen vindfällen och därmed virkesförluster.

Figur 1. Hyggesstorlek i hela landet för enskilda- och övriga skogsägare

Källa: Skogsstyrelsen

* Orsaken att vi bara belyser kostnadsfråga är att vi hittat väldigt lite beräkningar på produktion, intäkter etc där man ställer ett förändrat skogsbruk mot vårt nuvarande. Här behövs uppenbarligen betydligt fler analyser och beräkningar.

Ökad ståndortsanpassning, på micronivå, med fler trädslag

I en framtid tror vi att man kommer att skapa blandbestånd på en stor del av skogsmarken. Precisionen i planeringen ökar med laserscannade kartor som visar topografi och markfuktighet. Skogsägaren beställer plantblandningar till respektive hygge. I dess enklaste modell planterar man tall på höjdryggarna, gran i sluttningarna och färre granplantor i sänkorna där man släpper upp självföryngrad björk och asp. Man planterar mer förädlad lärk, björk, hybridasp och poppel. Sannolikt ökar användningen av exoter som contorta, douglasgran och sitkagran, under förutsättning att regelverket tillåter detta. Redan i dag växer förädlad björk 25 % bättre än självföryngrad och om 20 år räknar skogsforskarna med 50 % högre tillväxt och förbättrad kvalitet. Detta ger helt nya förutsättningar. Kostnad: Ståndortsanpassning tror vi är en av klimatanpassningens "lägst hängande frukter". Kostnadsökning för själva ståndortsanpassningen är marginell, men man behöver investera i högre kompetens hos plantörerna, intensivare planering och eventuellt dyrare plantmaterial.

Plantor anpassade till ett förändrat klimat

Här har svenska forskare varit mycket förutseende.

Curt Almquist,
Seniorforskarare i skogsträdförädling på Skogforsk säger

så här. "Under lång tid har vi tagit fram anpassade plantor genom att anlägga försök som representerar ett brett spektrum av klimatskillnader. När det gäller trädslagen tall, gran, björk, lärk och contorta så ligger svenskt skogsträdförädling mycket långt framme när det gäller att säkra ett plantmaterial för framtida klimatförändringar".

Högre lövinblandning generellt i våra bestånd.

Högre lövinblandning är kanske de största och mest betydelsefulla förändringen vi kommer att se i ett framtidsanpassat skogsbruk. Med en ökad trädslagsblandning minskar risken att hela beståndet slås ut när ett enskilt trädslag drabbas av någon kalamitet. Björken kommer att skapa det huvudsakliga lövinslaget. Vi har redan i dag verktygen att prognosticera var björken kommer upp självmant. Där planterar man färre barrplantor och låter trädslagen samsas fram till sista gallring. Utifrån tillväxt, ekonomi och virkesavsättning fattar man beslutet hur mycket löv som blir kvar till slutavverkning.

Kostnad: Om man lyckas med denna modell sparar man pengar i föryngringsfasen med ett lägre plantantal. Enligt befintlig skogsforskning växer blandskogen något sämre. Tar man bort all björk i sistagallringen får man däremot en likartad tillväxt och ekonomi jämfört med rena barrbestånd. Skötseln av blandbestånd är mer intensiv med högre känslighet för gallringstidpunkterna. Om vi ökar möjligheten att säga

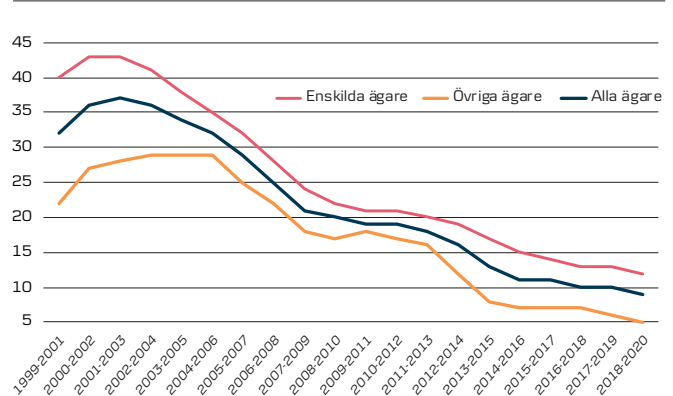
lövvirke i Sverige så kan kalkylen dessutom se ännu bättre ut. I Baltikum är björk och klippal exklusiva timmersortiment. På sikt finns dessa möjligheter även i Sverige.

Ökad andel självföryngring på de marker som är lämpliga

Andelen självföryngrad eller naturligt föryngrad mark har minskat drastiskt i Sverige, från ca 35 % till knappt 10 % under de senaste 20 åren. Hos enskilda markägare ligger andelen på ca 13 % medan hos övriga på endast 5 %, se figur 2. Naturlig föryngring hade en renässans strax efter millennieskiftet men kom i dålig dager efter mycket misslyckade föryngringar och ett efterföljande röjningsberg. Det är en metod som nordiskt skogsbruk har mycket lång erfarenhet av. På rätt marker kombinerat med återuppväckt kunskap borde man kunna öka andelen. Självföryngringen skulle kunna kombineras med sådd eller gles plantering. Sådd är en metod som ökat i Sverige och står i dag för ca 3-4 % av föryngringarna.

Kostnad: Vid naturlig föryngring blir naturligtvis plantkostnaden lägre, men metoden är betydligt mer skötselkrävande än plantering med successiv avverkning för stormfasta fröträd, högre röjningskostnader och virkesförluster genom högre andel stormfällning.

Figur 2. Andel naturlig föryngring i procent av avverkad areal för olika ägarkategorier Sverige

Källa: Skogsstyrelsen

Ökad andel hyggesfritt

EU-etablissemangen och delar av miljörelsen lyfter ofta fram hyggesfritt skogsbruk som en patentrösning för skötseln av de nordiska skogarna. Där hävdar många att hyggesfritt är det mest "naturnära" skogsbrukssättet och att det borde användas på 50 - 80 % av arealen. Mot detta står en relativt enad skogsägarkår. Detta motsatsförhållande är olyckligt. Det finns förhållandevis mycket forskning i ämnet och huvuddelen av den pekar i samma riktning. Hyggesfritt eller blädningsskogsbruk fungerar. Vi klarar av att avverka enligt modellen med befintlig gallringsteknik, men metoden fungerar bara på en begränsad del av arealen. Det är huvudsakligen friska till fuktiga marker där det redan finns ett flerskiktat granbestånd med stor spridning i höjd. Tall, björk och asp är ljuskrävande pionjärträdslag som kräver öppna ytor efter brand eller hyggen.

Lars Lundqvist
Docent SLU

Docent Lars Lundqvist på SLU är sannolikt den som har högst kompetens om nordiskt, hyggesfritt skogsbruk. Han har både forskat på detta under lång tid och dessutom sammanställt den forskning som finns. Han bedömer att metoden fungerar på mindre än 1 miljon av de drygt 23 miljoner produktiv skogsmark vi har i Sverige, mindre än 5 % av arealen alltså. Huvuddelen av den ligger i fjällnära områden. Mot denna bakgrund kan vi konstatera att blädningsskogsbruk har sin plats i skogsbruket. Men, bara där det passar, vilket är på en begränsad areal friska, flerskiktade granmarker med variation i höjd.

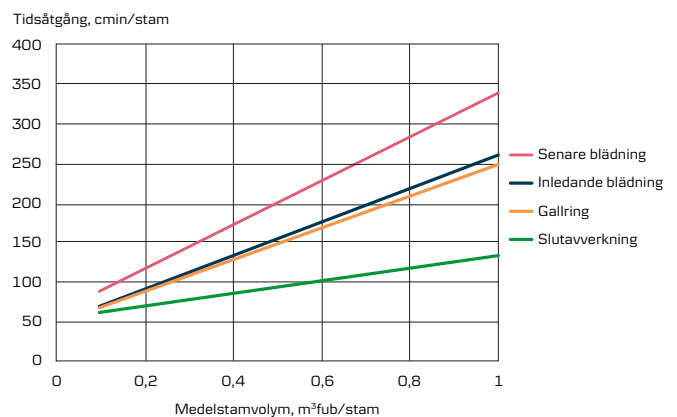
För att överbygga skogsägarnas osäkerhet gentemot hyggesfritt skogsbruk krävs dels utbildning, goda exempel och lokalisering av skogsområden där metoden skulle passa. Frivilligt engagemang och intresse hos skogsägarna själv är nyckeln till en framgångsrik introduktion. Detta är extra viktigt för hyggesfritt som kräver ett intensivt skogsbruk med hög kompetens och närvaro hos markägaren. Kostnader/lönsamhet: Enligt studier ger modellen 70 - 100 % volymproduktion jämfört med hyggesbruk. Här är inte inräknat tillväxtförlusten i jämförelse med förädlat plantmaterial. En studie visar att avverkningskostnaden ligger ca 28 % högre över en omloppstid, (drivmedelsåtgång ca 21 % högre).

När det gäller den totala lönsamheten för modellen finns det olika åsikter. Vissa hävdar en högre lönsamhet för hyggesfritt där det fungerar, medan andra räknar med en betydligt lägre lönsamhet. En studie visar på ett 32 % lägre nuvärde än för trakthyggesbruk, vid 2% kalkylränta.

Andra skuggtåliga trädslag, förutom gran, som kan passa för hyggesfritt är bok, alm och lind.

Figur 3. Tidsåtgång per stam vid varierande stamvolym i slutavverkning, gallring, inledande blädning och blädning från existerande stickvägar. Den relativa skillnaden mellan slutavverkning och blädning ökar med ökande stamvolym.

Källa: Rikard Jonsson Skogforsk rapport 863-2015

Färre ingrepp och kortare omloppstid i vissa bestånd

Av tradition ha vi ett förhållandevis intensivt gallringsskogsbruk i Norden. Alla ingrepp under beståndets livstid ökar risken för skador på stammar och rötter vilket i sin tur kan vara inkörsport till rottröta, insektsskador samtidigt som stormskaderisken ökar. Trenden de senaste tio åren har varit att gallringen minskar och att man minskat från tre till två eller från två till en gallring, samtidigt som man undviker att gallra skog över 20 m. Vi tror att denna trend kan fortsätta samtidigt som trenden mot ökad lövblandning också kan tvinga fram fler gallringar. När det gäller omloppstiden så ökar ju risken ju längre man håller bestånden. Både volym och värde är höga samtidigt som risken för storm, röta och insektsskador ökar.

På intensivt skötta monokulturer av gran, björk och poppel på höga boniteter tror vi att betydligt kortare omloppstider skulle kunna bli ett intressant alternativ om det ges utrymme i skogsvårdslagen.

Skogsbruket blir svårare och dyrare men roligare för den intresserade

De övergripande slutsatserna om att anpassa skogsbruket till ett förändrat klimat blir att vi har stora möjligheter att ändra vårt skogsbruk för att skapa tåligare skogar och minska framtida risker. Med vissa åtgärder går det att skapa stora skillnader med relativt små förändringar. Men generellt kommer det att bli ett betydligt mer krävande skogsbruk där hög kunskap, stort engagemang och ökad närvaro hos skogsägare och skogsskötare blir nödvändigt.

Frågan är då om detta kan förenas med en bibehållen lönsamhetsnivå och en skogsägarkår som i många fall kommer allt längre ifrån sina skogsfastigheter.

Temaartikel: Nordisk pappersindustri kan bli vinnare i energikrisens spår

Energikrisen har på kort tid ritat om kartan för industrin i hela Europa och har drastiskt höjt kostnaderna för pappersproducenterna där el- och gaspriser flerfaldigats under året. Europa ser nu en strukturell brist på energi som effekt av nedlagd kärnkraft, höjda skatter på fossila bränslen och lägre gasleveranser från Ryssland. Vi bedömer att detta inte är tillfälligt och att situationen ger omvälvande förändringar i europeisk papperssektor men att svensk skogsindustri kommer väl ur denna situation.

Energikrisen kommer att innebära en kraftig förskjutning av papperssektorns vinster, främst från ointegrerade, kontinental-europeiska bruk till integrerade nordiska producenter, framförallt på sulfatsidan. Dessutom bedömer vi att värdet på ved kan komma att öka ytterligare.

Pappersproduktion är väldigt energiintensivt och i snitt går det åt cirka 3-4 MWh för att tillverka ett ton papper, lite beroende på process, produkt och energiförsörjning. Energikonsumtionen sker dels i form av el för att driva maskiner och värme för att torka massan och pappret. Detta oavsett om produktionen sker i Tyskland, Italien eller i Sverige. Hitintills har kostnadsläget varit relativt jämnt mellan ointegrerade och integrerade bruk, vilket nu drastiskt förändrats.

Kontinentaleuropeiska producenter är ofta ointegrerade, dvs de saknar egen massaproduktion. De måste antingen köpa torkad massa eller returfiber. Även om många producenter har egna biobränslepannor så består en stor del av energiförsörjningen av el och gas. Dessa drabbas nu av en kostnadschock utan dess like.

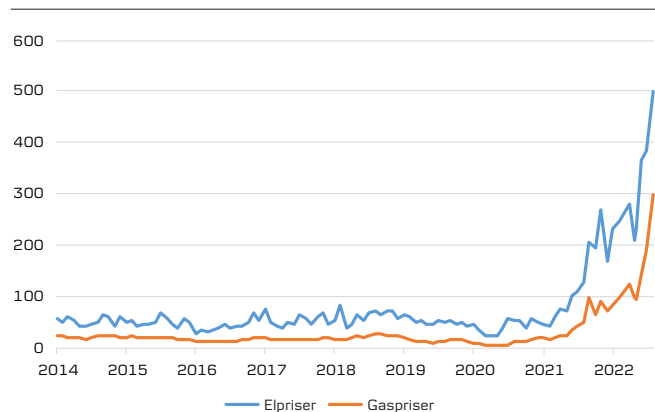
Vi gör ett förenklat räkneexempel: Ett ton papper kräver 3 MWh energi och vi räknar med att hälften är köpt el och hälften naturgas. Om vi applicerar dagens (23 aug) spotpriser

i Kontinentaleuropa på cirka 500 euro/MWh för el och 300 euro/MWh för naturgas ger det en kostnad enbart för energi på 1200 euro per ton papper. En ökning med drygt 900 euro eller 300% jämfört med för ett år sedan. Detta kan jämföras med priset för ett ton papper som vanligtvis ligger på 400-800 euro per ton beroende på kvalitet och konjunkturläge. Exemplet är förenklat och många pappersproducenter kommer att ha lösningar som tillfälligt mildrar effekterna. Det illustrerar ändå magnituden på den kostnadschock som sektorn står inför. Det är också den främsta förklaringen till att papperspriser i Europa idag ligger på mellan 745-1 300 euro per ton.

Nordiska pappers- och massaproducenter har i dag en enorm fördel. Istället för att köpa el och gas till marknadspris använder många egna restprodukter som bark, svartlut eller GROT som ger förnyelsebar bioenergi. Många nordiska pappersproducenter är i dag helt självförsörjande på energi. Som exempel förbrukade SCA, under 2021 totalt 10,7 miljoner kubikmeter ved (fast under bark). Utöver sågade trävaror, marknads massa och kraftliner genererade företaget 12,2 TWh energi varav 9,2 TWh användes i egna bruk och 2,5 TWh bioenergi (mest pellets) samt 0,5 TWh el såldes externt.

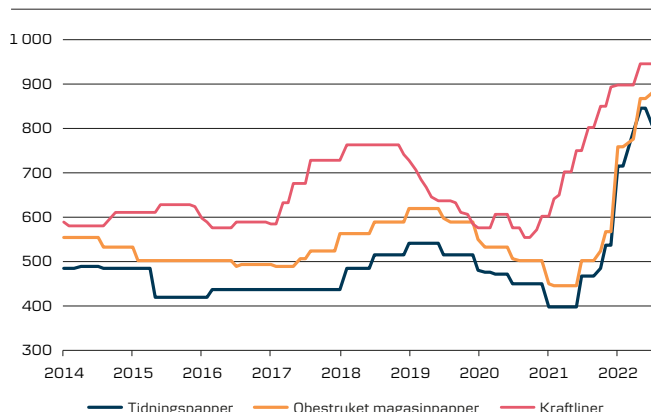
Vi ser nu en enorm skillnad i energikostnad mellan icke-integrerade bruk på kontinenten våra nordiska integrerade producenter. Detta är den främsta anledningen till att rörelsemarginalerna för de nordiska bolagens pappersverksamheter ökat så mycket det senaste året. Mycket talar för att el- och gaspriserna fortsätter är på väg upp och många europeiska producenter har ännu inte sett den fulla effekten av energikrisen. Vi bedömer därför att nordiska producenter kommer att leverera höga marginaler en lång tid framöver.

Figur 4. Europeiska gas- och elpriser (EUR/MWh)

Källa: FactSet

Figur 5. Europeiska pappers- och linerpriser (EUR/ton)

Källa: RISI

Massamarknaden

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på
Danske Bank Markets Sverige.
www.danskebank.com

Början på slutet för massans rekordcykeln?

Priset på långfibrig sulfatmassa i Europa har stigit – och stigit – och stigit till det historiska på 1 490 dollar per ton (23 augusti). Inte bara det högsta någonsin utan 21% högre än den förra konjunkturtoppen 2018. Sett ut svenska producenters perspektiv innebär försvagningen av den svenska kronan mot dollarn att skillnaden är ännu större, se figur 6.

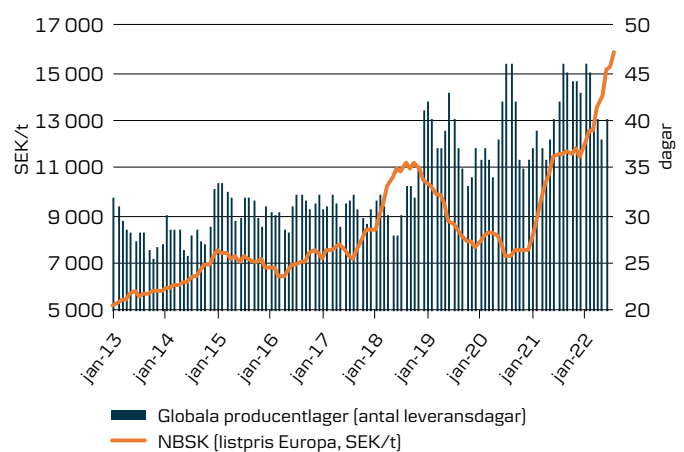
I Europa förklaras dessa rekordpriser med fortsatta god efterfrågan och begränsad produktionskapacitet. Bland annat drabbades massabruket i Stendahl med en årskapacitet på 660 000 ton långfibrig sulfatmassa av en brand 1 juli och fick inte igång produktionen igen förrän slutet av juli. Nu hoppas man på 80% produktionskapacitet vid utgången av september. Det är möjligt att det kan leda till att marknadsbalansen i Europa försvagas något under hösten och kan vara förklaringen till att vi inte sett några annonserade prishöjningar för Europa sedan sommaren.

I Kina är massamarknaden under press i takt med att efterfrågan på papper minskar. Förra veckan såg vi den första reella nedgången i FOEX PIX transaktionspris i Kina sedan uppgången började i slutet av november 2021 och sydamerikanska Arauco annonserade en 40 dollars prissänkning på sin oblekta långfibriga sulfatmassa och andra producenter har följt efter. I dagsläget finns det alltså tecken på en svagare marknad och begynnande prisnedgång i Kina medan den europeiska marknaden håller uppe priserna hittills.

Vi ser dock inga betydande kapacitetstillskott i världen förrän i slutet av nästa år. Metsäs nya massabruk i Kemi i norra Finland (nettoökning 880 000 årston) väntas inte dra igång produktion förrän tredje kvartalet 2023 och kanadensiska Paper Excellences ombyggnad av bruket i Prince Albert (340 000 årston) har nyligen skjutit upp produktionsstarten med nästan ett år till slutet av 2024.

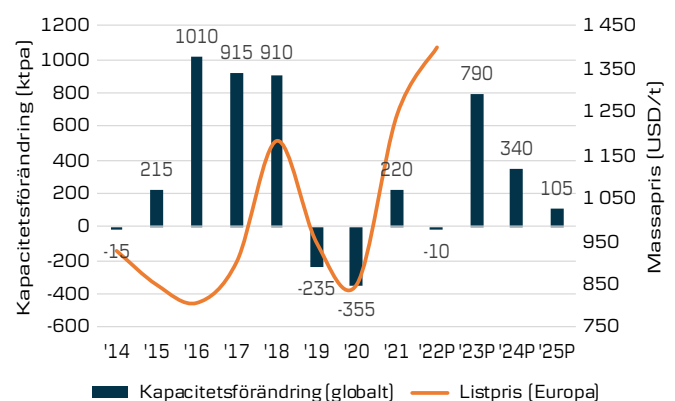
Som vi noterat tidigare så är sambandet inte alltid så tydligt mellan kapacitetsförändringar och priscykeln, se figur 7. Under perioden 2016-2018 skedde det betydande kapacitetsutbyggnad vilket följdes av en pristopp 2018. Motsatsen såg vi 2019-2020 när priset föll under dessa två år, trots väldigt låga kapacitetstillskott, för att därefter stiga. Det finns naturligtvis en fördröjning innan ny kapacitet rampas upp och volymerna letat sig ut på marknaden, men även om vi förskjuter priscykeln med ett år är det inte någon vidare god korrelation.

Figur 6. Massapris och globala producentlager

Källa: FOEX, PPPC

Figur 7. Kapacitetsförändringar och pris på långfibrig sulfatmassa

Källa: Mercer, PPPC, Danske Bank

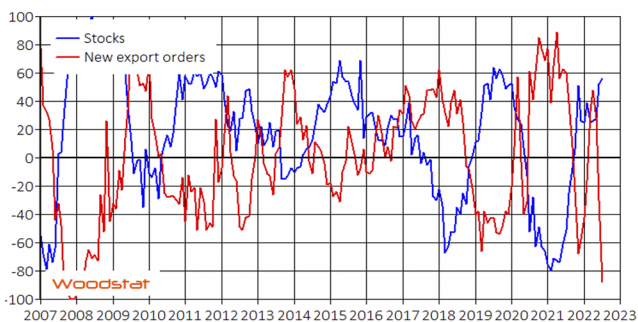
Vår prognos är att ett något större utbud i Europa i takt med att Stendahl ökar produktionen, parallellt med en svagare konjunktur som dämpar efterfrågan på papper och massa lär leda till en prisnedgång inom ett halvår.

Trävarumarknaden

Trävarupriserna faller markant

Hela sågverkssektorn upplever nu ett ordentligt prisfall och en mycket avvaktande marknad hos köparna på samtliga marknader. Orderläget har fallit snabbt och lagren ökar, se figur 8. Enligt sågverken så har trävarupriserna fallit med 20 - 40 % från vårens extrema pristopp. Prisfallet varierar beroende på kvalitet, marknad och producent. Samtidigt är det viktigt att poängtera att alla gör affärer löpande. Kontrakten är kortare men det finns definitivt en underliggande förbrukning där ute. Frågan är om man nått botten redan eller om priserna kommer att falla ytterligare. Man förväntar sig nu en period med osäkerhet om var prisläget landar.

Figur 8. Balanssiffror för svenska sågverk för lager och exportorder

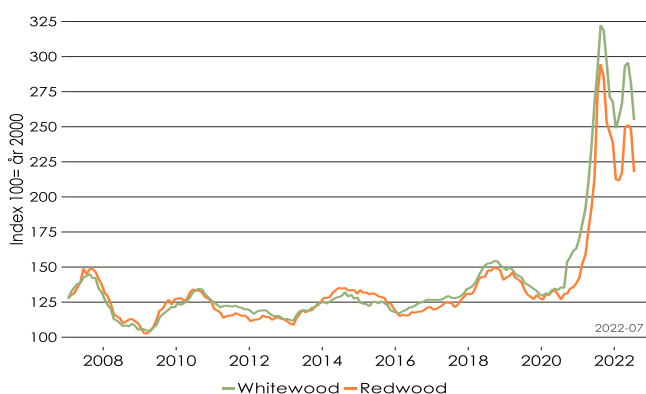

Källa: KI, Woodstat

Ryska volymer har fortsatt ut på Europamarknaden

Under senvåren kom signaler om en inbromsning. Detta efter ett galet prisrally drivet av Ukrainakriget och marknadens tro att virkesexporten från Ryssland och Belarus skulle försvinna, se figur 9. I EUs sanktionsbeslut godkändes import från Ryssland fram till den 10 juli, om köpekontraktet undertecknats innan sanktionsbeslutet. Många länder och banker genomförde ett direkt totalstopp medan andra uppenbarligen fortsatte importen. Vi kan konstatera att det var förvånansvärt många kontrakt som undertecknats före sanktionsbeslutet. Marknaden överskattade därför kraftigt den omedelbara krigseffekten och många köpte på sig stora volymer till höga priser. Nu skall därmed exporten från Ryssland vara borta vilket skulle kunna ge en förbättrad trämarknad den närmaste tiden.

Figur 9. Trävaror exportprisindex för furu och gran.

Källa: SCB, Skogsindustrierna. Senaste värden juli 2022

Försäljningen sjunker i svensk bygghandel

Hemmasnickarnas köplust har dämpats dramatiskt och på tryckimpregnerat tvingades svensk bygghandeln att sänka priset redan i maj. Avmattningen syns nu också proffsmarknaden som indikerar att man slutför påbörjade projekt medan det framtida kontrakteringsläget är allt mer osäkert. Svenska byggvaruhandelns försäljning i kronor under juli minskade med 1,2 % jämfört med juli 2021 medan varupriserna ökade med i snitt 22 % under samma period. Detta indikerar en volymminskning på antalet sålda varor med ca 19 %.

Många hoppas på USA och Kina

USA är allt viktigare för Europeiska sågverk, som nu exporterar drygt 4 miljoner m³ dit, vilket är över 10 % av USAs totala trävaruimport. Många hoppas att USA skall avlasta en nu mättad Europamarknad. På Futures för trävaror har priset under året sjunkit från ca 1300 USD till runt 500 USD. Den svaga kronan gör affärer fortsatt attraktiva på nuvarande nivåer. Trävaruimporten till Kina har minskat betänkligt under de senare årens "lock-downs". Under 2019 toppade årsimporten med drygt 27 miljoner kubikmeter för att, till i dag, sjunka med uppemot 40 % till 2013 års nivåer. Man kan förfasas över fallet men siffrorna visar också på potentialen om Kina öppnar upp igen.

Faktorer som kan peka på en utplanande marknad redan nu

- De ryska volymerna försvinner, vilket skapar balans
- Sågverken börjar bromsa in produktionen
- Den kinesiska marknaden piggnar till
- Byggsektorn prioriterar klimatsmarta projekt med högre träandel

Faktorer som talar för ett fortsatt prisfall

- Vi har inte sett den fulla inflationseffekten ännu
- Det kommer en andra dämpningsvåg när proffsmarknaden slutfört pågående projekt
- Miljösamvetet avtar med ekonomin och man prioriterar lågkostnadsprojekt

Svenska sågverk minst drabbade av situationen

Hur lågt sjunker trävarupriserna? Vår prognos är att en prisbotten hamnar på betydligt högre nivå än senaste lågkonjunkturen. Vi tror att trä kommer att vara en bristprodukt som i högre grad prioriteras i en mängd olika användningsområden. Kostnadsläget för sågverken har ökat framförallt på ved och energi samtidigt som kostnadsläget för konkurrerande material som stål, aluminium och betong ökat ännu mer. Allt detta talar för att trävaror kommer att få behålla en högre prisposition än tidigare.

I slutändan handlar kalkylen om var break-even ligger för respektive sågverk. När lönar det sig inte längre att såga? Denna nivå ligger betydligt längre fram för svenska sågverk som har både lägre elpriser och timmerpriser än sågverk i framförallt Centraleuropa och Kanada men även Baltikum och Finland.

Timmer & Massaved

Massaveden drar och timret mattas av

De kraftiga slagen på virkesmarknaden fortsätter. Generellt kan man säga att efterfrågan på skogsråvara är rekordhög. Sågverken har kört för fullt ända tills nu. Massaindustrin gör astronomiska resultat och vi spår ett omätligt behov av fiber-ved framöver. Energisortimenten har chockvaknat till liv och vi tror på rekordpriser senare i höst.

Fibermarknaden – från mätt till utsvulnen

De senaste åren har vi haft en marknad där sågverkens rekordproduktion försett massaindustrin med råvara dels från avverkningarnas massaved men inte minst från biprodukten cellulosaflis. Massavedspriserna har haft en lugnare utveckling medan timmerpriserna styrt upp mot rekordnivåer i stora delar av landet. Nu är läget ett annat. Fem starka faktorer pekar på en febrig fibermarknad under senhösten:

- Alla bruk försöker köra för fullt med nuvarande rekordlönsamhet
- Sågverken börjar sänka produktionen drivet av en svagare trävarumarknad
- Avsaknaden av 9 miljoner m³ rysk massaved i Finland syns på priser och virkeflöden i Östersjöregionen
- Skyhöga biobränslepriser i Europa börjar smitta norrut
- Monsterbruket i finska Kemi startar om ett år och ökar massavedsbehovet med 4 miljoner m³ och virkesjakten har redan börjat

Mot denna bakgrund tror vi att det kan bli tufft för enskilda bruk med försörjningen senare under året. Även om massavedspriserna höjts i delar av landet så kan det komma ytterligare prishöjningar, speciellt i nordligaste Sverige där priserna släpar efter.

Baltiska priser på rekordnivå

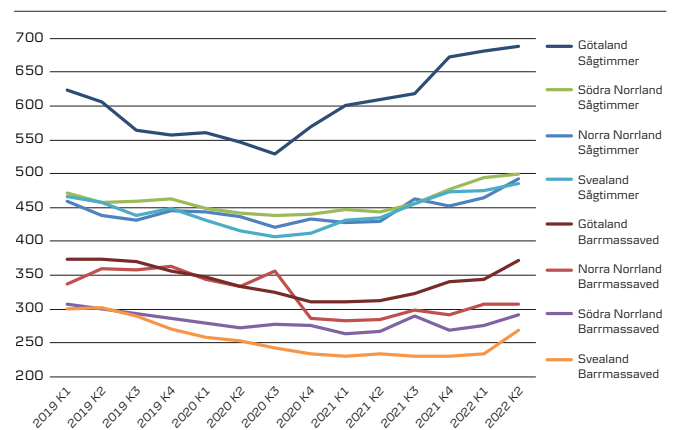
Baltikum brukar betecknas som marknadsfönstret för skogsråvara i Östersjöregionen. Där ser vi de i särklass största prissvängningarna med de lägsta priserna i lågkonjunktur och de högsta när läget är som nu. Det är framförallt björkmassaveden som sticker ut med noterade hamnpriser på över 120 EUR dvs över 1 200 kr/m³ub! Detta är betydligt högre än priserna på grantimmer om ca 95 EUR och barmmassaved runt 85 EUR. Det senare en nivå som energivedspriserna tangerat.

Dessa nivåer visar på en tydlig marginalmarknad, upptvingad av framförallt finska bruk som lider av importförlusten av rysk björkmassaved.

Vi är nära eller på toppen för timmerpriserna

Många aktörer höjde sina timmerpriser i början av sommaren och vi har sett en glödhet timmermarknad med rekordpriser i stora delar av landet. Sydsverige utmärker sig verkligen här och enligt statistiken för Q2 ligger Sydsvenska timmerpriser ca 40 % högre än övriga delar av landet, se figur 10. Vi tror oss veta att det är just i sådana här lägen då de verkliga priserna är betydligt högre än statistiken. Statistiken visar på leverensvirke, vilket är ett sortiment där de enskilda leveranserna ofta är blygsamma och man får inte de stora påslag som större kontrakt ger. Det talas också om tvåprismarknader där rotpostköp och premiedopade affärer ligger långt ifrån prislstan. Vi ser nu en vändning i trävarumarknaden och nervositeten hos sågverkscheferna är tydlig. Vi bedömer att man kommer att dra i handbromsen nu och försöka tygla sina virkesköpare ute i skogen. Detta brukar ta tid och det kommer säkert att ske lokala premiepåslag hos sågverk som inte har tillräckligt med timmer. Men vår tro är att vi ligger på, eller väldigt nära, toppen av timmermarknaden för denna gång.

Figur 10. Svenska virkespriser leveransvirke per region kr/m³ub

Källa: Skogsstyrelsen.

Råd till skogsägarna

Ypperligt tillfälle att slutavverka

Som vi beskrivit så är vi i ett mycket speciellt läge nu där industrin skriker efter råvara samtidigt som vändningen redan skett på sågade trävaror. I stora delar av landet tror vi inte att det blir bättre, för denna gång. Det område vi känner osäkra över är nordligaste Sverige. Har du, som skogsägare, funderat på att kontraktera slutavverkning så bedömer vi att du skall göra det. Skulle det kunna bli ännu bättre? På massaved och framförallt energived så kan det finnas utrymme för ytterligare höjningar. Det är dock timmer som är din kassagenerator och timmerpriserna som avgör besluten. Kan det bli en snabb vändning med sjunkande priser? Vi tror att timmerpriserna kommer att ligga kvar på höga nivåer året ut. Med det sagt. Om många säljer sina avverkningar i höst och sågverken ökar sina rotstående lager så kommer naturligtvis priserna att sjunka.

Högtryck efter massaved och energisortiment

Massaindustrin gör rekordvinster och suget efter massaved är därefter. Vi har sett betydande prishöjningar i Syd- och Mellansverige. För dig som inte gallrat på länge på grund av låga massavedspriser så bör du definitivt göra detta nu. Energivedspriserna har gått upp i stora delar av landet. Vi kan säkert få se akuta brister lokalt, runt enskilda större värmeverk, om det blir en kall vinter. Betalningsförmågan lär vara hög så etablera gärna en kontakt med bränsleköparna, om du har stora mängder energived. För dig som drabbats av stora granbarkborreskadorna så kan detta vara ett ypperligt tillfälle att få ut en vettig ersättning för dina döda granar.

Fortsatta barkborreskadorna

Anna Stridsman
Skogsvårdschef
Sveaskog Syd

Barkborrarna är still going strong beroende på en torr och varm sommar. Vi kan inte bedöma det totala skadläget innan vi sett den fulla effekten av den andra svärmningen. Över landet tror jag tyvärr att det blir lika mycket skador som i fjol, ca 8 miljoner m³. Det beror absolut inte på slappa skogsägare som inte tar hand om skadat virke utan nu är borrarerna helt enkelt oss övermäktiga. Vi har ingen riktigt effektiv metod för bekämpning. Fokus är att rädda virkesvärde och få med oss så många barkborrar som möjligt ut ur skogen genom "sök och plock". Ut och inventera, och kom ihåg att redan döda granar, där barken fallit av, är inga problem. Det är de fortfarande gröna, skadade träden, med larver kvar under barken, som skall ut ur skogen. Försök att leta efter bormjöl i barken hos granar intill tidigare angrepp. Vi ser framförallt angrepp hos gran på torra marker men även gran på riktigt bördiga marker har drabbats hårt.

Södra Sverige

Sydsvenska virkespriser är fortsatt på rekordnivåer. Sedan statistiken i figur 10 har Södra höjt priserna för bränsle- och massaved med 50 kr/m³fub vilket ger 430 på barmassaved och 475 på lövmassaved. Övriga aktörer följer med i prishöjningarna och det är nu extremt bra priser. Vi ser ingen som helst anledning att avvakta med kontraktering eller avverkning. Efterfrågan på grantimmer är generellt större än på tall för tillfället.

- Røj som vanligt för allt vad tygeln håller.
- All gallring är attraktiv i detta läge, fokusera gärna på lövgallring
- Slutavverkning – ut och kontraktera till mycket bra priser, fördel gran
- Kolla extra på energivedsmarknaden
- Glöm inte barkborren och inventera dina skogar

Mellansverige

I skrivande stund är det inget prisdike i Mellansverige längre utan priserna har kommit i kapp norra Sverige. Mellansvenska virkespriser fick över lag ett ordentligt uppsving i början av sommaren och i augusti har flera aktörer kryddat med höjningar på massaveden med 50 kr/m³fub. Mellanskog betalar nu 350 kr/m³fub för barmassaved och 375 kr för björkmassaved. Detta är välkomna och efterlängtade prisnivåer för skogsägarna. Det finns nog ingen anledning att avvakta med både slutavverkning och gallring i detta läge. Nu lär äntligen förstagallringarna ge plus i Mellansverige. Prisläget spretar med stora variationer mellan olika aktörer i Mellansverige. Kontrollera därför att även din virkesköpare har följt med i prisökningarna.

- Fortsätt röja noggrant och så hårt du vågar
- Ut och gallra i rätt bestånd, virkespriset bör inte vara en styrande faktor längre
- Inventera och få ut barkborreskadat virke – kolla priset på skadat virke
- Höga timmerpriser ger bra läge att slutavverka

Norra Sverige

I skrivande stund upplever vi att norra Sverige släpar efter med virkesprishöjningarna. Norra Skog gjorde sin senaste prishöjning i mars. Man hänvisar till ett nytt vinstdelningssystem och vi kan inte bedöma om det kompenserar. Generellt är vi mycket förvånade över den svaga utvecklingen på massavedspriserna i norra Sverige. Vi har länge trott att prishöjningar skulle komma, men vi har ännu inte sett detta hända. Både utbyggnaden i Kemi och strypta leveranser av rysk massaved borde skapa lystna blickar från finska köpare. Timmerpriserna är vettiga men vi trodde nog att det skulle komma en höjning till innan det vänder.

- Ut och røj under de klara höstdagarna
- Förstagallra men undvik grövre gallringar
- Vettiga priser vid slutavverkning men kolla prisnivåerna

Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

Peter Nilsson
Koncernchef, Bergs Timber

Trävaror: Vi ser nu ett ordentligt fall i efterfrågan och priser på trävaror. Det tryckimpregnerade, var det som drabbades först. Vi kommer från en period med extrem efterfrågan, där alla har kört för fullt med god tillgång på råvara. Nu är läget ett helt annat och för mig är det uppenbart att det måste

till begränsningar i sågproduktionen för att stabilisera marknaden. Vid krigsutbrottet trodde alla att det ryska virkesflödet skulle stoppas direkt och köparna blev nervösa för att inte få virke. Effekten blev fördröjd av flera olika skäl, men nu tror jag det är stopp. Marknaden överskattade ryss-effekten då och nu kanske underskattar vi den åt andra hållet. Detta är en faktor som kan dämpa efterfrågefallet. USA är också en marknad som jag tror kan hålla uppe köptrycket. Jag ser framför mig en osäker trämarknad fram till årsskiftet som sen planar ut en bit in i 2023.

Timmer: Jag tror det bli ont om råvara framöver. Sverige är ett undantag nu, men det är mer osäkert på längre sikt. Priserna på timmer och energived i Baltikum är på kvar på rekordartade nivåer, men där svänger det också snabbast.

Kari Andersson
VD, AB Hilmer Andersson

Trävaror: Osäkerheten är större nu än vad jag någonsin sett tidigare. Marknaden tokköpte i våras när man trodde ryska volymer skulle försvinna, vilket dom inte gjorde, samtidigt som hemmasnickrandet dämpades. Självklart är marknaden på väg nedåt. Byggandet bromsar och det sänks

priser. Ändå vet jag inte hur illa det är, dom har ju fortfarande semester i delar av Europa. Vi stängde sågen nästan fyra veckor i somras. Det finns ingen anledning att bygga lager i ett sådant här läge. Även om efterfrågan minskar så äger vi själva en del av ansvaret. Vi har ju faktiskt möjlighet att påverka utbudet. Det blir nog få långa kontrakt innan årsskiftet, då alla känner samma osäkerhet.

Timmer: Trävarumarknaden är på väg ned och det borde inte bli några höjningar av timmerpriserna. Furan drabbas först vid prissänkningar.

Magnus Andersson
Koncernchef, Derome

Trävaror: Allt som händer i vår omvärld med krig, energikris och räntehöjningar så det är klart att det minskar köpkraften och även trävaruförbrukningen. Det är egentligen ingen marknad som dra nu och vi ser nu en sättning på trävarupriset. Som vanligt ligger trä först i cykeln, och i vår bygg-

handel ser vi att andra material fortfarande ökar i pris. Med de kostnadsökningar som sågindustrin har så kommer trävarors lägsta prisnivå att ligga betydligt högre än vid tidigare konjunktur nedgångar. Nivån är omöjligt att veta men sågverken i Centraleuropa har större kostnadsökningar än vad vi har. Där lär vi få se produktionsbegränsningar relativt snart. Vi ser också ett svalare intresse på hussidan. Det är framförallt på enfamiljshus medan flerbostadshusen har ett längre orderläge.

Timmer: Vi ser en god aktivitet i skogen och jag tror på stabila timmerpriser i höst.

Olle Berg
Marknadschef, Setra

Trävaror: Vi har haft ett bra första och andra kvartal, men före sommaren märkte vi en tydlig avmattning, då RoT-sektorn dämpades kraftigt. Våra kontrakterade volymer för kvartal tre är betydligt lägre än tidigare och jag bedömer att trävarupriserna har gått ned ca 30 - 40 % från toppnoteringarna i våras. Marknaden är väldigt avvaktande med få långa kontrakt och vi kommer att se en pressad marknad under en period framöver. Det som är positivt är att köpen har ökat mer än normalt direkt efter semestrarna. Jag tar det som en signal på att köparnas lager inte är så stora. Man behöver helt enkelt mer trävaror för att tillfredsställa sina köpare. Importen till Kina har ökat marginellt och en återhämtning där är avgörande efter den nedgång vi ser i Europa. Även USA är viktig marknad där jag tror på en mer stabil utveckling.

Timmer: Vi har aldrig haft så höga timmerkostnader som nu. Priserna kommer i alla fall inte att gå upp.

Skogsfastighetsmarknaden

Erik Backman
Skogs & Lantbruksspecialist
Danske Bank Östergötland
www.danskebank.se

En tudelad skogsfastighetsmarknad
Rekordpriserna på skogsfastighetsmarknaden under våren har verkligen förvånat och avvikit från antagandet om hur utvecklingen "borde sett ut". I ena skålen har vi ökade räntor, ökade avverknings-

kostnader, sjunkande bostadspriser och en ökad försiktighet hos köparna. I andra skålen har vi kapitalstarka investerare som betalar historiskt höga priser för skogsmark. Som säljare blir det ett lotteri där just din fastighet skall attrahera rätt typ av budgivare så att du får rekordpriset för din skog. Det är en tudelad marknad.

Enligt Ludvig och CO statistik första halvåret 2022 ligger prisuppgången i riket på häpnadsväckande 10,7 %, fördelat per region enligt tabell 1 nedan. Efter ett starkt första halvår på fastighetsmarknaden hör vi nu från mäklare och spekulanter om en svalare marknad på flera håll, där säljare och köpare inte riktigt når varandra i prisförväntningarna, inte minst på objekt med bostadsbyggnader.

Tabell 1. Skogsmarkspriser prisutveckling (nominellt)

Region	Snittpris kr/ha	Prisutveckling halvåret 2022
Norra	380	14,10%
Mellersta	589	9,10%
Södra	898	9,90%
Sverige	592	10,70%

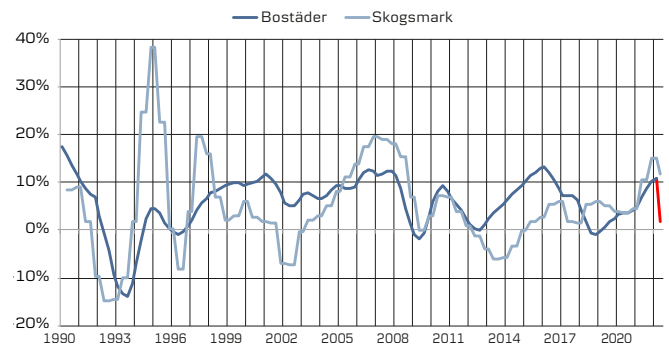
Källa: Ludvig & CO

När covid tog sitt grepp om samhället våren 2020 och alla skulle jobba hemma så exploderade efterfrågan på mindre gårdar med boende på landsbygden. Priserna har sen ökat markant på dessa objekt. Nu är denna trend bruten och intresset för mindre gårdar har svalnat betydligt när den allmänna bostadsmarknaden faller.

Historiskt sett har vi sett en tydlig korrelation mellan procentuell prisutvecklingen på bostäder och skogsmark generellt. Skogsmarkens procentuella prisförändring har följt samma faktor för bostäder. Skall vi skatta framtiden utifrån historiska trender och prognoserna för bostadspriserna så ligger även en prisnedgång för skogsmark i korten. Som exempel visar Danske Banks boprisindikator, som tar tempen på Stockholms bostadsrättsmarknad, att marknaden sjunkit med nästan 7 procent sedan årets pristopp i mars.

Den stora frågan är hur fastighetsmarknaden påverkas framåt. Får räntehöjningar, börsras, skenande energipriser och avmattningen i sågkonjunkturen marknaden att bromsa? Eller fortsätter de förmögna kapitalplacerarna att driva priserna uppåt? En grupp som smalnats av betydligt under våren utan att det märkts på priserna. Lägg där till granbarkborrens framfart. Den mindre 50-hektarsskogsägaren som tidigare hunnit förvalta sin fastighet ut i varje hörn lever nu med en

Figur 1.1. Bostäder & Skogsmark årlig prisförändring rullande

Källa: Lantmäteriet, Valueguard, Ludvig & CO, Svensk Mäklarstatistik, Danske Bank

ständig oro. Är det lika roligt som förr eller skall man casha hem när priserna är så höga? Vi ställer mest frågor eftersom vi känner oss osäkra på vart marknaden tar vägen.

Markus Forsbäck
VD, Areal
www.areal.se

Marknaden är förstas svårslad, men vi tror att det kommer göras goda affärer kommande år men att den generella hysterin att allt går att sälja till rekordpriser bör vara förbi. Välskötta produktionsskogar står fortsatt kapitalstarka köpare i kö för köpa och med det låga utbudet är inte marknaden mättad på långa vägar. Tidigare har det funnits starka köpare i vissa geografier men senaste åren har investerarna sökt och köpt fastigheter i hela Sverige, vilket fått upp priset även i områden som tidigare ansetts ha lägre marknadspriser. För fastigheter med bostäder, produktionsanläggningar eller attribut som av andra anledningar inte lockar kapitalet ser vi en klart trögare marknad framåt och förväntar oss att försäljningsprocesserna kan ta längre tid innan köpare och säljare når varandra när prisförväntningarna är höga hos säljarna.

Daniel Andersson
Reg. fastighetsmäklare
Ludvig & CO Värmland
www.ludvig.se

Vi har märkt av ett större utbud under våren där säljare vill vara med på de goda prisnivåerna. Sista året har det varit fler utomsöknes budgivare med i affärerna som har gynnat prisutvecklingen. Trots oro för ekonomi och omvärld tror vi på en ny stabiliserad prisnivå här i Värmland, även om det inte blir lika starkt ökade priser framåt. Än har inte ränteoron slagit igenom i prisbilden, främst inte för större fastigheter som finansieras med eget kapital. Det finns många större investerare med på marknaden som anser skogen som en fortsatt trygg investering oavsett konjunktur, vilket förstas påverkar prisbilden positivt.

Ränta & valuta

Bankens Makroanalytiker **Therese Persson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.
<https://research.danskebank.com/research/>

Aggressiv men kortlivad höjningscykel hos Riksbanken

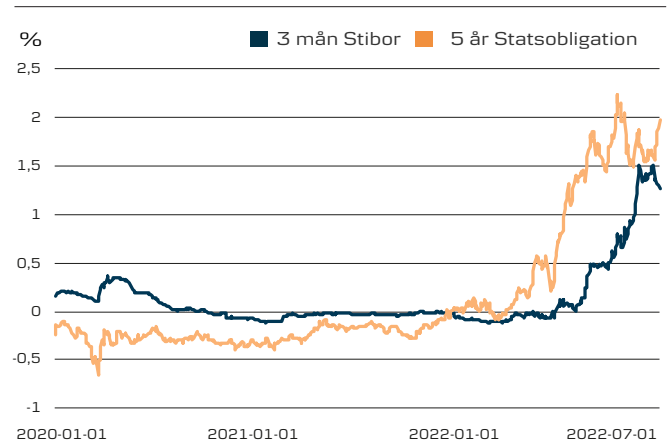
Inflationen har fortsatt att vara alldeles för hög vilket ökat pressen på centralbankerna att höja styrräntorna i en allt aggressivare takt. Detta ger en växande oro för att centralbankerna tvingas höja räntan så mycket att man för ekonomierna in i en recession. Än så länge har vi troligtvis inte nått inflationstoppen, vare sig i Euroområdet eller i Sverige. Däremot blir tecknen allt tydligare att så är fallet i USA. Mycket handlar dock om hur profilen härifrån ser ut när den väl vänder ned. Blir det ett brant och snabbt fall eller en utdragen utveckling?

Under sommaren har det adderats ytterligare osäkerheter om framtiden. Det gäller framförallt energiproblematiken men också extremtorkan i Europa där viktiga floder nått kritiska nivåer, vilket medfört problem ur ett transportperspektiv.

Trots att Riksbanken reviderade upp sina inflationsprognoser rejält vid junimötet har inflationen fortsatt komma ut en bra bit högre. Vi har därmed justerat vår vy och räknar nu med räntehöjningar om 75 baspunkter vid både september- och novembermötet. Detta skulle innebära att styrräntan vid årsskiftet därmed skulle nå nivån 2,25%. Hushållen drabbas därmed av en dubbelsmocka med urholkad köpkraft i kombination med aggressiva räntehöjningar. Detta hämmar tillväxtutsikterna rejält och Sverige går med hög sannolikhet mot en lågkonjunktur.

Denna recessionsoro i kombination med ytterligare ränteskillnad har fått stora implikationer även på valutamarknaden. Dollarn har stärkts rejält den senaste tiden medan SEK i vanlig ordning tagit rejält med stryk. Vi har svårt att se vad som skulle kunna få kronan att ändra riktning och räknar med ytterligare försvagning härifrån mot såväl USD, EUR som GBP.

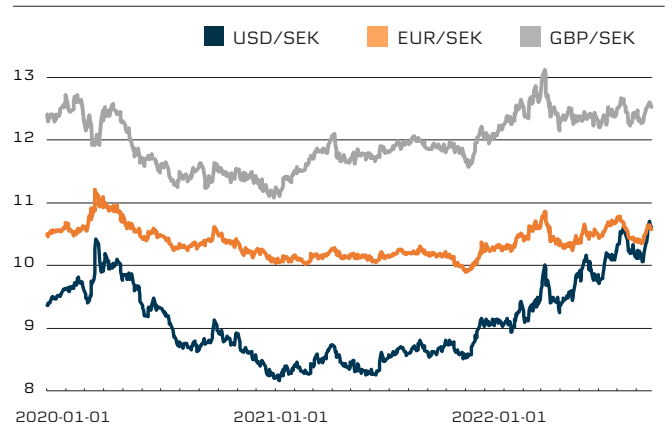
Figur 12. Ränta

Tabell 2. Prognos ränta & valuta Danske Bank

	Spot	3m	6m	12m
3m Stibor	1,27	1,95	2,25	2,25
5 år statsobligation	1,95	1,60	1,70	1,65
USD/SEK	10,58	10,82	11,25	11,58
EUR/SEK	10,56	10,60	10,80	11,00
GBP/SEK	12,50	12,33	12,71	13,10

Figur 13. Valuta

Källa ränta och valuta graf: Danske Bank och Macrobond

Om Danske Bank

Danske Bank är en nordisk storbank med global verksamhet och starka lokala rötter. I mer än 145 år har vi stöttat privatpersoner och företag att förverkliga deras ambitioner. Danske Bank etablerades i Sverige 1997 och erbjuder idag ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Danske Bank har en tydlig tillväxtambition i Sverige och levererar flexibla digitala lösningar och rådgivning för mer komplexa behov. Besök danskebank.se, twitter.com/danskebankse, facebook.com/danskebanksverige för mer information.

Ansvarig utgivare

Johan Freij
 Affärsområdeschef, Skog och Lantbruk
 Danske Bank Sverige
 Telefon 070-510 52 75

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare. Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se